

Asia: VN/25351/2021

## **Maksuehtolain muuttaminen. Työryhmän mietintö**

### Lausunnonantajan lausunto

#### **Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään**

Asia: Lausunto maksuaikatyöryhmän mietinnöstä

Viite: Oikeusministeriön lausuntopyyntö 21.4.2022 VN/25351/2021

Oikeusministeriö on edellä viitekohdassa mainitulla lausuntopyynnöllään pyytänyt markkinaoikeudelta lausuntoa maksuaikatyöryhmän mietinnöstä.

Markkinaoikeus esittää lausuntonaan kunnioittavasti seuraavan.

Työryhmän mietinnössä ehdotetaan viranomaisen asettamista valvomaan kaupallisten sopimusten maksuehdoista annetun lain (jäljempänä myös maksuehtolaki) 5 §:n noudattamista eräissä tilanteissa. Valvontaviranomaisena toimisi Etelä-Suomen aluehallintovirasto. Etelä-Suomen aluehallintovirasto voisi maksuehtolain 5 §:n rikkomistapauksissa antaa velalliselle huomautuksen, julkisen varoituksen tai kieltää velallista jatkamista tai uusimasta lainvastaista menettelyä sakon uhalla. Etelä-Suomen aluehallintoviraston julkista varoitusta tai kieltoa koskevaan päätökseen haettaisiin muutosta markkinaoikeudelta, jossa kyseiset asiat käsiteltäisiin oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain 2 luvun mukaisina kilpailu- ja valvonta-asioina.

Markkinaoikeus ei riippumattomana ja puolueettomana tuomioistuimena katso aiheelliseksi lähteä ottamaan kantaa itse ehdotetun sääntelyn tarpeellisuuteen eikä myöskään ehdotettuun valvonnan organisointiin ehdotettuine muutoksenhakuteineen.

Mikäli työryhmän mietinnön mukaisesti katsotaan perustelluksi säätää Etelä-Suomen aluehallintoviraston julkista varoitusta tai kieltoa koskevien päätösten osalta muutoksenhaku tapahtuvaksi markkinaoikeuteen, markkinaoikeus tietyllä tavalla ymmärtää työryhmän omaksuman lähtökohdan ehdottaa kyseisten asioiden käsittely markkinaoikeudessa tapahtuvaksi kilpailu- ja valvonta-asioina sekä siten oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain järjestyksessä, kun otetaan huomioon, että kyse on muutoksenhausta viranomaisen päätökseen. Toisaalta on tässä yhteydessä todettava, että kovin onnistuneena ratkaisuna työryhmän ehdottamaa ei ole pidettävä sen valossa, kun otetaan huomioon, että maksuehtolain 10 §:n mukaiset kiellot käsitellään jo nykyisellään markkinaoikeudessa markkinaoikeudellisina asioina.

Edellä mainittuun liittyen työryhmän mietinnössä (jakso 7.2) näytettäisiin vain todettavan, että julkista varoitusta ja kieltoa koskevien asioiden on katsottu edellyttävän kilpailu- ja valvonta-asioiden käsittelytapaa. Tältä osin olisi mielellään toivonut työryhmän mietinnössä hieman perusteellisempaa pohdintaa ja arviointia, kun otetaan huomioon, että työryhmä on toisaalta päätenyt kuitenkin nimenomaisesti sulkemaan seuraamusmaksun mahdollisuuden käytettävissä olevien seuraamusten ulkopuolelle. Julkista varoitusta ja kieltoa kun voitaneen, aivan perustellusti, pitää huomattavasti lievempinä seuraamuksina kuin seuraamusmaksua.

Joka tapauksessa, mikäli lähdetään työryhmän ehdotuksesta, markkinaoikeudella ei sinänsä ole huomauttamista oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain 1 luvun 2 §:ää koskevan säännösehdotuksen osalta.

Sen sijaan markkinaoikeus kiinnittää huomiota yhteen lähinnä lainsäädäntötekniiseen seikkaan, joka vaikuttaisi jääneen ottamatta huomioon työryhmältä.

Jotta oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain systematiikka ”pysyisi ehjänä”, edellä selostetusta oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain muutoksesta aiheutuu tarve tehdä (lähinnä) lakitekninen muutos myös oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain 1 luvun 6 §:ään. Viimeksi mainittua pykälää tulisi nimittäin muuttaa siten, että ensinnäkin sen 1 momentin luettelosta otetaan pois 9-kohdan viittaus maksuehtolakiin ja toiseksi sen 2 momenttiin lisätään uusi 7-kohta muotoiltuna esimerkiksi seuraavasti: ”kaupallisten sopimusten maksuehdoista annetussa laissa tarkoitetut muut kuin 10 f ja 10 g §:ssä tarkoitettujen seuraamusten määräämistä koskevat asiat”.

Työryhmän mietinnössä (s. 34) todetaan, että huomioon ottaen arvioitu Etelä-Suomen aluehallintovirastolle käsiteltäväksi tulevien valvonta-asioiden määrä, voidaan edelleen arvioida, että tämä tarkoittaisi vuositasolla noin kymmenen uutta ratkaistavaa asiaa markkinaoikeudelle ja hallinto-oikeudelle. Työryhmän mietinnön mukaan voidaan siten arvioida, että uudistuksella olisi vain vähäinen vaikutus muu ohella markkinaoikeuden käsiteltäväksi tulevien asioiden kokonaismäärään, minkä johdosta uudistus ei edellytä markkinaoikeuden voimavarojen lisäämistä.

Markkinaoikeus kiinnittää huomiota siihen, että työryhmän mietinnössä ehdotetussa muodossaan nyt kysymyksessä olevissa markkinaoikeuden toimivaltaan säädettävissä asioissa olisi kyse (taas) hieman uudentyyppisestä markkinaoikeuden käsiteltäväksi tulevien asioiden ryhmästä. Lisäksi on huomattava, että markkinaoikeuden toimivaltaan on viimeisten parin vuoden aikana saatettu useampia uusia asiamääriltään pieneksi arvioituja asiaryhmiä (esimerkiksi elintarvikemarkkinalain ja arpajaislain mukaiset seuraamusasiat), minkä lisäksi aivan hiljattain on laajennettu markkinaoikeudessa käsiteltävien kuluttajansuojalainsäädännön alaan kuuluvien seuraamusmaksuasioiden soveltamisalaa. Lisäksi ilmeisesti aivan lähitulevaisuudessa eduskuntaan tullaan antamaan hallituksen esitys niin sanotun edustajakannedirektiivin täytäntöönpanemiseksi, jolla myös tulee olemaan vaikutuksia markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluviin asioihin. Vaikka yksittäisellä uudistuksella ei välttämättä aina ole tuntuvia resurssivaikutuksia, olisi toivottavaa, että vaikutusarviointeja suoritettaessa kyettäisiin tarkastelemaan asiaa hieman laaja-alaisemmin ja otettaisiin huomioon nyt esimerkiksi markkinaoikeuden kohdalla myös useamman edellä mainitun kaltaisen yksittäisen uudistuksen kokonaisvaikutus markkinaoikeuden resurssitarpeeseen.

Jussi Karttunen

markkinaoikeuden ylituomari

Hanhela Elina

Markkinaoikeus - markkinaoikeuden ylituomari Jussi Karttunen